

وقتی حرف‌های موافقان و مخالفان را روبه‌روی همدیگر می‌گذاریم نمی‌توانیم به یک سمتی نظر دهیم.

نقدهای اولیه

نماینده اندیشکده سیاست‌گذاری امیرکبیر در ابتدای جلسه، ۲ نقد کلی مطرح کرد:

۱. زمینه مطرح شدن طرح شفافیت آرای

بستر مطرح شدن این قانون به نظرم اصلا فضای خوبی نیست، شما گفتید نماینده‌های جدید می‌خواهند ثابت کنند که ما مردمی هستیم؛ شفافیت آرا یک طرح خیلی پرسروصدا است که همه مردم متوجه آن می‌شوند و به همین دلیل نمایندگان برایشان مهم نیست که محتوای این قانون چیست و چه اثراتی خواهد گذاشت و تنها به دنبال تصویب آن هستند. مثل نقدی که ما به بگرام داشتیم و می‌گفتیم دولت می‌خواهد به هر قیمت ممکن بگوید این توافق امضا شود و مهم نیست اصلا چه چیزی داخل آن نوشته شده است.

۲. شفافیت هدف است یا ابزار؟

دو رویکرد وجود دارد. مسأله محوری و ابزارمحوری؛ یک زمان ابتدا مسأله‌ای مانند بی‌نظمی مجلس وجود دارد و برای حل آن به دنبال ابزار هستیم که ممکن است چند ابزار وجود داشته باشد و شفافیت یکی از آن‌ها باشد. گاهی نیز ابزارمحوری هدف می‌شود؛ یعنی کاری به مسأله‌ای که به دنبال حل شدن آن هستیم نداریم و فقط به دنبال ابزار رفته و پس از آن به

۹۹ گاهی نیز ابزارمحوری هدف می‌شود؛ یعنی کاری به مسأله‌ای که به دنبال حل شدن آن هستیم نداریم و فقط به دنبال ابزار رفته و پس از آن به دنبال حل شدن آن هستیم نداریم و فقط به دنبال ابزار رفته و پس از آن به **۶۶** هدف است.

شفافیت برای ایران، طرح شفافیت آرا را نوشت ولی انتظار چندانی نداشت که این طرح به مرحله تصویب برسد. درباره اینکه چرا طرح شفافیت آرا نگاشته شد باید بگویم به خاطر این بود که طرحی رادیکال و ساده بود. در مرداد ۱۳۹۷، آقای حاجی‌دلیگانی این طرح را اعلام کرد که با واکنش‌هایی رو به رو شد. با اینکه طرح فوریت داشت و نمایندگان بسیاری به صورت شفاهی اعلام حمایت کرده بودند ولی در هنگام رأی‌گیری تنها حدود ۵۹ نفر رأی به آن دادند و فوریت آن رأی نیاورد. در طول این چند سال نیز طرح‌های مختلفی در زمینه‌های مختلف مطرح شد ولی هیچ‌کدام راه به جایی نبردند. به همین دلیل در کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس، کمیته‌ای برای شفافیت آرا تشکیل داده شد که از اندیشکده‌های شفافیت برای ایران، حکمرانی شریف و مرکز پژوهش‌های مجلس افرادی حضور پیدا کردند که به این مسأله دقیق پرداخته شود و براینده نظرات، مثبت بودن شفافیت آرا را نشان می‌داد. پس از آن، طرح آقای حاجی‌دلیگانی مبنا قرار گرفت اما در طرحی که در نهایت تصویب شد، دخل و تصرفاتی شده بود که ارتباطی به طرح اولیه نداشت و بیان شد که طبق نظر کارشناسان به این نتیجه رسیده‌اند در حالی که این گونه نبود. پس از مدتی آقای وکیلی طرح شفافیت آرای نظام تقنینی را مطرح کرد که در آن بیان نموده بود که هر نهادی که در نظام تقنینی هست باید رأی‌هایش شفاف شود. این طرح ایراد قانون اساسی داشت زیرا مجلس حق قانون‌گذاری برای نهادهایی مانند مجلس خبرگان را نداشت ولی این طرح هم حتی وصول نشد. پس از آن که مجلس یازدهم بر سر کار آمد، این طرح در همان ابتدا اعلام وصول شد زیرا نمایندگان جدید به دنبال تحول در مجلس جدید بودند.

نماینده اندیشکده سیاست‌گذاری امیرکبیر:

بعضی وقت‌ها یک قانون می‌آید یک گلوگاه را دارد تغییر می‌دهد و این میزان اثرگذاری‌اش خیلی زیاد است؛ به نظر من شفافیت آرا از این جنس قوانین است. از این جهت وقتی ما راجع به چنین قانونی با این وزن و اهمیت جمع‌بندی نداشته باشیم، معنا دارد و معنایش این است که خیلی قضیه خطرناکی است، یعنی دارد قانونی جلو می‌رود که

تاریخچه طرح شفافیت آرا

نماینده اندیشکده شفافیت: ضمن تشکر از دعوت شما و برگزاری این نشست، پیرامون تاریخچه شفافیت آرا باید بگویم اولین بار در سال ۱۳۹۶ طرح شفافیت آرا توسط آقای فتحی به مجلس راه پیدا کرد، اما مجلس این طرح را اعلام وصول نکرد. در مردادماه ۱۳۹۷ اندیشکده